

Dokument nr. 8:87

(2005-2006)

Privat forslag fra stortingsrepresentantene Odd Einar Dørum, Gunvald Ludvigsen, Gunnar Kvasheim og Gunn Berit Gjerde

Forslag fra stortingsrepresentantene Odd Einar Dørum, Gunvald Ludvigsen, Gunnar Kvasheim og Gunn Berit Gjerde om å opprette en kompensasjonsordning for norske krigsseilere som satt i fangenskap i Afrika under den 2. verdenskrig

Til Stortinget

BAKGRUNN

Stortinget har vedtatt flere ulike kompensasjonsordninger i forbindelse med den 2. verdenskrig, bl.a. til nordmenn i japanske fangenskap. Norske krigsseilere som satt i fangenskap i Afrika har imidlertid ikke fått noen form for kompensasjon fra den norske stat. Denne urett ønsker forslagsstillerne å rette opp.

En rekke norske sjøfolk ble under den 2. verdenskrig holdt i fangenskap i Afrika. I løpet av sommeren 1940 ble 26 norske skip holdt tilbake i franske kolonier i Nord- og Vest-Afrika, fremst i landene Senegal, Marokko og Algerie. I overkant av 700 nordmenn ble internert om bord på skipene eller ble satt i fengsler og fangeleirer langt inne i ørkenen. En del lyktes i å rømme fra fangenskap, mens de øvrige først ble befrikk ved den allierte landgangen i Nord-Afrika i november 1942. For mange ble det altså et nesten to og et halvt år langt fangeopphold.

På lik linje med mange andre nordmenn som satt i fangenskap under krigen, har mange av de berørte denne saken gjelder fått fysiske og psykiske lidelser og senskader av betydelig art som følge av krigsfangenskapet.

Norske sjøfolk som ble internert eller fengslet i Afrika har ikke mottatt noen form for kompensasjon

fra den norske stat, mens Stortinget har vedtatt andre særskilte kompensasjonsordninger i forbindelse med den 2. verdenskrig, for eksempel oppgjøret for nordmenn i japansk fangenskap under den 2. verdenskrig (St.prp. nr. 67 (2000-2001)).

I et svar til representanten Gunn Berit Gjerde 19. april 2006 viser justisminister Knut Storberget til at det ved Japan-oppgjøret forelå særegne forhold som det er grunn til å være oppmerksom på, bl.a. at Norge og de øvrige allierte i forbindelse med fredsavtalen av 8. september 1951 fraskrev seg retten til å kreve erstatning fra Japan, og at det således ikke er gitt at alle som ble berørt av vanskelige forhold under 2. verdenskrig, skal tilkjennes en rimelighetskompensasjon.

Statsråd Storberget viser også til at Stortinget senere gjennom behandling av St.meld. nr. 44 (2003-2004): Erstatningsordning for krigsbarn og erstatningsordninger for romanifolk/tatere og eldre utdanningsskadelidende samer og kvener, har gitt tilslutning til at fremtidige rimelighetsbaserte kompensasjonserstatninger kan skje gjennom tilpasning av billighetserstatningsordningen.

Forslagsstillerne er enige i at det som hovedregel skal være en rimelig høy terskel for å bruke en slik tilpasset billighetserstatningsordning, men ser ikke at det er prinsipiell forskjell på nordmenn som satt i japansk fangenskap og fangenskap i afrikanske land, og finner det derfor rimelig at det etableres en erstatningsordning for nordmenn i afrikanske fangenskap etter de retningslinjer som nå er trukket opp av Stortinget etter behandling av St.meld. nr. 44 (2003-2004).

FORSLAG

På denne bakgrunn fremmes følgende

for s l a g :

Stortinget ber Regjeringen legge fram forslag om en erstatningsordning for nordmenn i afrikansk fangenskap under den 2. verdenskrig.

16. mai 2006